

รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

The Administration Model Towards Excellence of School Under the secondary Education Service Area office

สุรียา ห้าวหาญ,¹ ธัชชัย จิตรนันท์,² วีรพล สารบรรณ³

Suriya Howhan,¹ Thatchai Chittranan,² Weerapon Sarabun³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และ 2) เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1. การศึกษาเพื่อให้ได้องค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศ 2. การสร้างเครื่องมือและนำเครื่องมือที่จัดทำสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง 3. ประมวลสรุปองค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ได้จากการดำเนินการในการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 และ 2 กลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ปีการศึกษา 2556 ระดับชาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 4 โรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นและใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured interview) แบบสังเกต (Observation) เป็นเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ระยะที่ 2 ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ 1. สร้างร่างรูปแบบของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และ 2. นำเสนอร่างรูปแบบของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา วิเคราะห์ปรับปรุงและสรุปข้อคิด

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 จังหวัดหนองคาย

¹ M.Ed. Student in Educational Administration Faculty of Education, Mahasarakham University

² Faculty of Education, Mahasarakham University

³ Deputy director of The Elementary Education Service Area Office 1, NongKhai Province

เห็น ข้อวิจารณ์ และข้อเสนอแนะ เพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสม ถูกต้อง เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและสรุปรูปแบบที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขที่สมบูรณ์นำเสนอต่อไป โดยทำการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบกึ่งอนันต์และใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure interview) เป็นเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ผู้บริหาร 2) ครู 3) นักเรียน 4) แหล่งเรียนรู้ 5) การบริหารจัดการ 6) เครือข่ายร่วมพัฒนา และ 7) การพัฒนาระบบสารสนเทศ 2. รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประกอบด้วย 7 องค์ประกอบที่สำคัญ ซึ่งมีความเหมาะสม ถูกต้อง เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย

คำสำคัญ: องค์ประกอบและตัวชี้วัด, การบริหารสู่ความเป็นเลิศ

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study the factor and indicator of the administration model towards excellence of school under the secondary education service area office, and 2) present the administration model towards excellence of school under the secondary education service area office. The research procedures consisted of 2 stages. In the first stage there were 3 steps as follow: 1) Study the factor and the indicator of the administration model towards excellence of school. 2) Make and use the instrument, and 3) Summarize the factor and indicator of the administration model towards excellence of school under the secondary education service area office. The samples consisted of 4 schools from OBEC AWARDS THAILAND 2013 as follow: 1 small school, 1 middle school, 1 large school and 1 extra large school. The respondents were executives totally 7 persons by using the multistage random sampling technique. The research instruments were document analysis, the unstructured interview and observation. The statistics data which was analyzed was frequency and percentage. In the second stage there were 2 steps as follow: 1) Make the administration model towards excellence of school under the secondary education service area office, and 2) Present the administration model towards excellence of school under the secondary education service area office by collecting data from 5 connoisseurship by the snowball sampling technique and using the structure interview as an instrument.

The research findings revealed that: 1. The factor of the administration model towards excellence of school under the secondary education service area office includes 7 components which were executive, instructor, learner, wisdom, management, collaboration

networks, and information system development. 2. The administration model towards excellence of school under the secondary education service area office is the model which includes 7 components which was found appropriate, accurate, possible, and useful, accordance with the research conceptual frameworks.

Keywords: Factor and indicator, Administration model towards excellence of school

บทนำ

การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นก้าวแรกของความพยายามที่จะลดความไม่เท่าเทียมกันของมนุษย์ที่ส่งผลกระทบต่อบุคคลหลากหลายกลุ่ม ทั้งสตรี เด็ก ชาวชนบท คนยากจนในเมือง กลุ่มชาติพันธุ์ ชนกลุ่มน้อยด้อยโอกาส และเด็กเป็นจำนวนล้านๆ คนที่ขาดโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนและไม่มีงานทำ ประเทศต่างๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญต่อการศึกษาระดับพื้นฐานของประชาชนเพื่อเป็นฐานของการพัฒนา โดยเฉพาะฐานการสร้างความสามารถในการแข่งขันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมเทคโนโลยี และการสื่อสาร ที่นับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ แต่ละประเทศจึงให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเท่าเทียมและโอกาสในการได้รับการศึกษาของประชาชน ในชาติให้มากขึ้นตามดัชนีความเจริญเติบโตของประเทศ การบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สนองตอบความต้องการของประเทศและประชาชนที่มีประสิทธิภาพ คุณภาพ เป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม จึงเป็นความจำเป็นที่แต่ละประเทศต่างคำนึงถึงและมุ่งมั่นเพื่อความสำเร็จ และสานต่อการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นตามทิศทางการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีความอิสระ คล่องตัว และมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555: 2)

ดังนั้นสถานศึกษาจึงเป็นแหล่งศึกษาซึ่งให้บริการทางการศึกษาที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาต้องมีความสนใจ เป้าหมายในการพัฒนาการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งต้องมีการวางแผน การปฏิบัติการ ประเมินผลและนำผลไปปรับปรุงพัฒนา เพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน สถานศึกษาจึงต้องมีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและบังเกิดประสิทธิผลมีศักยภาพรองรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากรัฐได้อย่างแท้จริงทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปจากความสำคัญและความจำเป็นของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2556: 1-12)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาถึงการสร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อให้ได้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน และประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการและความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ให้บริการทางการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
2. เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ปีการศึกษา 2556 ระดับชาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถานศึกษายอดเยี่ยมประเภทมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ในด้านวิชาการ ด้านบริหารจัดการและด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ชนะเลิศระดับเหรียญทองหรือระดับเหรียญทองหรือระดับเหรียญเงิน จำนวน 11 โรงเรียน รวม 38 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้น (Multistage Random Sampling) (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2555: 59) ตามสัดส่วนจำนวนผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการ จำนวน 4 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 1 โรงเรียน และได้โรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 1 โรงเรียน รวม 7 คน

ระยะที่ 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหรือที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการศึกษาชั้นพื้นฐานที่เป็นเลิศ จำนวน 5 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบก้อนหิมะ (Snowball Sampling) ซึ่งใช้กรณีตัวอย่างที่มีลักษณะพิเศษ มีเงื่อนไขหรือความชำนาญพิเศษ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2555: 54)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1

1. แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured interview) ใช้เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและข้อวิจารณ์อื่นๆ ของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ปีการศึกษา 2556 ระดับชาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถานศึกษายอดเยี่ยมประเภทมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ในด้านวิชาการ ด้านบริหารจัดการและด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ชนะเลิศระดับเหรียญทองหรือระดับเหรียญเงิน

2. แบบสังเกต (Observation) ใช้เพื่อสังเกตการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู โดยเน้นสังเกตแบบแผนพฤติกรรมที่เป็นวิถีชีวิตประจำวันของบุคลากรในสถานศึกษา การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของบุคลากร รวมทั้งสภาพบริบททั่วไปของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา

ระยะที่ 2

แบบตรวจสอบรายการ (Check list) ใช้เพื่อตรวจสอบและสร้างรูปแบบที่เหมาะสมโดยวิธีอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) จำนวน 5 คน โดยแบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เพื่อตรวจสอบรายการ (Check list) เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้และประโยชน์ของการนำรูปแบบไปใช้

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure interview) เกี่ยวกับความถูกต้อง ความเหมาะสมความเป็นไปได้ และการนำไปใช้ประโยชน์และข้อวิจารณ์อื่น ๆ

ขั้นตอนการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่ข้อค้นพบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ รูปแบบ การพัฒนารูปแบบและองค์การสู่ความเป็นเลิศ มาสังเคราะห์เนื้อหา (Content synthesis) เพื่อสรุปเป็นกรอบแนวคิดขององค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แล้วนำมาสร้างเป็นประเด็น ข้อคำถามของการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructure interview) และแบบสังเกต (Observation)

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตให้สมบูรณ์และนำแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตที่จัดทำสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. ปีการศึกษา 2556 ระดับชาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อให้ได้องค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการการสัมภาษณ์แบบปฏิสัมพันธ์ (Interactive interview)

ขั้นตอนที่ 3 ประมวลสรุปองค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ได้จากการดำเนินการในการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 และ 2

ระยะที่ 2 สร้างและนำเสนอร่างรูปแบบของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ขั้นตอนที่ 1 สร้างและนำเสนอร่างรูปแบบของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่ง que ผู้วิจัยได้สร้างจากข้อมูลทั้งหมด ซึ่งได้จากการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำสรุปข้อคิดเห็น ข้อวิจารณ์ และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาปรับปรุง เพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสม เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและสรุปรูปแบบที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขที่สมบูรณ์เสนอเป็นคู่มือ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1

ในการจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลในระยะที่ 1 มีดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ระยะที่ 2

ในการจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลในระยะที่ 2 มีดังนี้

1. การวิเคราะห์ความเป็นไปได้และการสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งได้จากวิธีการวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ข้อค้นพบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ รูปแบบการพัฒนารูปแบบและองค์การสู่ความเป็นเลิศ และเอกสารการประเมินที่เกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดการประเมิน โรงเรียนเพื่อรับรางวัลพระราชทาน โรงเรียนในฝัน โรงเรียนเทียบเคียงมาตรฐานสากลและรางวัลคุณภาพแห่งชาติไทย และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษาจากโรงเรียนที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. ปีการศึกษา 2556 ระดับชาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามขนาดของโรงเรียน ได้โรงเรียน

ขนาดเล็ก 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนโนนศิลาพิทยาคม โรงเรียนขนาดกลาง ได้แก่ โรงเรียนพระซองสามัคคีวิทยา และโรงเรียนขนาดใหญ่ ได้แก่ โรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคมและโรงเรียนบรบือ ผู้วิจัยพบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดที่สามารถนำมาเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ผู้บริหาร 2) ครู 3) นักเรียน 4) แหล่งเรียนรู้ 5) การบริหารจัดการ 6) เครือข่ายร่วมพัฒนา และ 7) การพัฒนาระบบสารสนเทศ ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบสามารถอธิบายด้วยตัวชี้วัดดังต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 “ผู้บริหาร” ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด คือ

1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์
2. มีความรู้ความสามารถในงานวิชาการและการบริหารสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 “ครู” ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด คือ

1. ครูต้องมีทักษะในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ
2. มีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอและใช้วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

3. สามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร

4. รู้จักใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) ในการจัดการเรียนรู้

5. ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการสืบค้นข้อมูลจากสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

องค์ประกอบที่ 3 “นักเรียน” ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด คือ

1. นักเรียนมีความรู้ ความสามารถรอบด้านหรือมีความสามารถพิเศษและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวมผ่านการประเมินในระดับชาติ

2. สามารถใช้ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่นๆ ในการสื่อสาร ได้ดี

3. มีคุณธรรม จริยธรรม

4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถนำความรู้และเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการให้สำเร็จอย่างเหมาะสม

5. มีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาไทยและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีทั้งของไทยและอื่นๆ ชาติ

องค์ประกอบที่ 4 “แหล่งเรียนรู้” ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ

1. บริเวณอาคารสถานที่ รวมถึงห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้ สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย บรรยากาศอบอุ่นและส่งเสริมให้นักเรียนอยากมาเรียน รักโรงเรียน

2. ห้องสมุดมีสภาพแวดล้อม บรรยากาศเอื้อต่อการใช้บริการ มีปริมาณหนังสือ สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพียงพอเหมาะสมและมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน การเรียนรู้ และการค้นคว้าอย่างหลากหลาย

3. มีห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์มีเดีย ห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการและอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย

4. เน้นความเป็นเลิศของนักเรียนตามกลุ่มสาระอย่างเพียงพอและสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้และสืบค้นข้อมูลอย่างรวดเร็ว

องค์ประกอบที่ 5 “การบริหารจัดการ” ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ

1. ดำเนินการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการ

บริหารจัดการ

2. ประสานความช่วยเหลือและหรือได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากบุคลากร สถาบัน หน่วยงานด้านการศึกษา

3. สามารถแสวงหา ระดมทรัพยากรด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาความเป็นเลิศในการจัดการศึกษา โดยสามารถบริหารจัดการได้อย่างคล่องตัวตามสภาพ

4. นำวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศมาใช้ในการบริหารจัดการครอบคลุมภารกิจทุกด้านของโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 6 “เครือข่ายร่วมพัฒนา” ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด คือ

1. มีเครือข่ายสนับสนุนจาก สมาคม ชมรม สถาบันอุดมศึกษาและองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

2. มีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับเดียวกันเป็นเครือข่ายร่วมพัฒนาทุกๆ ระดับ

3. สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรในการให้ความรู้และบริการชุมชน และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

องค์ประกอบที่ 7 “การพัฒนาระบบสารสนเทศ” ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ

1. มีการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศพื้นฐานที่ครอบคลุมและสมบูรณ์

2. จัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ทันสมัย ทันต่อการใช้งาน

3. นำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน

4. เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับกิจกรรมในสถานศึกษาและผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยยังพบอีกว่า กระบวนการดำเนินการที่สามารถนำไปสู่ความเป็นเลิศในการบริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) และ 2) วงจรคุณภาพ DEMMING (PDCA, Plan-Do-Check-Act) ได้จากวิธีการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จากโรงเรียนที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ปีการศึกษา 2556 ระดับชาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามขนาดของโรงเรียน ได้โรงเรียนขนาดเล็ก 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนโนนศิลาพิทยาคม โรงเรียนขนาดกลาง ได้แก่ โรงเรียนพระซองสามัคคีวิทยา และโรงเรียนขนาดใหญ่ ได้แก่ โรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคมและโรงเรียนบรบือ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเป็นการวิเคราะห์สภาพองค์กร หรือหน่วยงานในปัจจุบัน เพื่อค้นหาจุดแข็งจุดอ่อน โอกาส อุปสรรค หรือสิ่งที่อาจเป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงานสู่สภาพที่ต้องการในอนาคต SWOT

จุดแข็ง (S - Strengths) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ในองค์กรนั่นเองว่าปัจจัยใดภายในองค์กรที่เป็นข้อได้เปรียบหรือจุดเด่นที่องค์กรควรนำมาใช้ในการพัฒนาองค์กรได้ และควรดำรงไว้เพื่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร

จุดอ่อน (W - Weaknesses) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ในองค์กรจากมุมมองว่าปัจจัยใดภายในองค์กร

ที่เป็นจุดด้อย ข้อเสียเปรียบที่องค์กรควรปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือขจัดให้หมดไป อันจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กร

โอกาส (O - Opportunities) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกองค์กรว่าปัจจัยใดที่สามารถส่งผลประโยชน์ ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำเนินการขององค์กรในระดับมหภาค และองค์กรสามารถผนวกข้อดีเหล่านี้มาเสริมสร้างให้ หน่วยงานเข้มแข็งขึ้นได้

อุปสรรค (T - Threats) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกองค์กรว่าปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบต่อระดับมหภาคในทางที่จะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งองค์กรจำเป็นต้องหลีกเลี่ยงหรือปรับสภาพองค์กรให้มีความแข็งแกร่งพร้อมที่จะเผชิญแรงกระทบดังกล่าวได้

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ DEMMING

(PDCA, Plan-Do-Check-Act)

P - Plan วางแผน โดยการกำหนดวัตถุประสงค์ และตั้งเป้าหมาย กำหนดขั้นตอนวิธีการ และระยะเวลา จัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นทั้งในด้านบุคคล เครื่องมืองบประมาณ

D - Do ปฏิบัติ โดยการทำความเข้าใจ และลงมือปฏิบัติตามแผน

C - Check ตรวจสอบ เพื่อติดตามความคืบหน้า และดูผลสำเร็จของงานเมื่อเทียบกับแผน

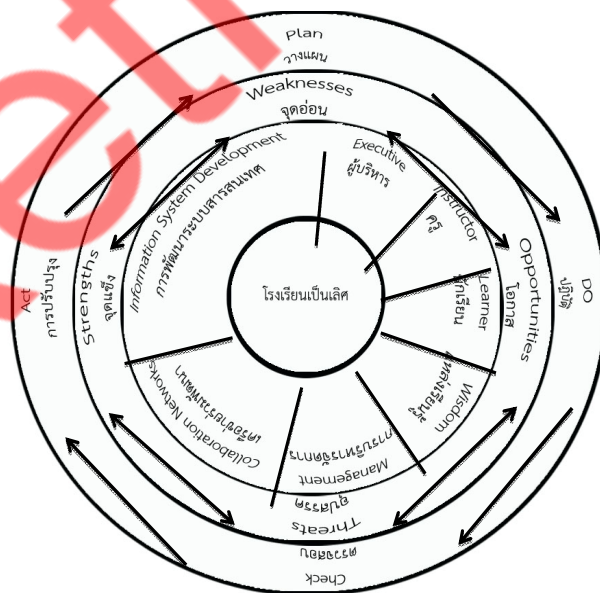
A - Act ปรับปรุงการดำเนินการให้เหมาะสม หากการปฏิบัติเป็นที่น่าพอใจ ก็จัดให้เป็นมาตรฐาน เพื่อเป็นแนวทางให้ปฏิบัติต่อไป หากการปฏิบัติมีข้อควรปรับปรุง ให้กำหนดวิธีการปรับปรุงต่อไป

2. สร้างร่างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ผู้บริหาร 2) ครู 3) นักเรียน 4) แหล่งเรียนรู้ 5) การบริหารจัดการ 6) เครือข่ายร่วมพัฒนา และ 7) การพัฒนาระบบสารสนเทศ และแนวปฏิบัติที่สามารถนำไปสู่ความเป็นเลิศในการบริหารของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) และ 2) วงจรคุณภาพ DEMMING (PDCA, Plan-Do-Check-Act)

3. นำเสนอร่างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งได้จากการพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้องและการนำไปใช้ประโยชน์ของร่างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยใช้วิธีอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) จำนวน 5 คน และใช้วิธีสัมภาษณ์แบบปฏิสัมพันธ์ (Interactive interview) โดยมีความคิดเห็นว่า

รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบหลักจำนวน 7 องค์ประกอบ คือ 1) ผู้บริหาร 2) ครู 3) นักเรียน 4) แหล่งเรียนรู้ 5) การบริหารจัดการ 6) เครือข่ายร่วมพัฒนา และ 7) การพัฒนาระบบสารสนเทศ และแนวปฏิบัติที่สามารถนำไปสู่ความเป็นเลิศในการบริหารของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) และ 2) วงจรคุณภาพ DEMMING (PDCA, Plan-Do-Check-Act) ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมเป็นไปได้ ถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานจริงของโรงเรียนสำหรับประเทศไทยได้ซึ่งสามารถแสดงเป็นภาพที่ภาพที่ 1 ของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบจากรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และสามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ผู้บริหาร 2) ครู 3) นักเรียน 4) แหล่งเรียนรู้ 5) การบริหารจัดการ 6) เครือข่ายร่วมพัฒนา และ 7) การพัฒนาระบบสารสนเทศ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสถานศึกษาเป็นแหล่งศึกษาซึ่งให้บริการทางการศึกษาที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาต้องมีความสนใจ เป้าหมายในการพัฒนาการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน สถานศึกษาจึงต้องมีการบริหารงานที่มีคุณภาพและศักยภาพรองรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากรัฐได้อย่างแท้จริงสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อเพิ่มศักยภาพการจัดการศึกษาไทยให้พร้อมสำหรับการแข่งขันในเวทีโลก และกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มอายุได้รับบริการการศึกษาอย่างมีคุณภาพ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงาน องค์การที่เกี่ยวข้องซึ่งจำเป็นต้องสร้างและพัฒนาให้คนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสามารถ มีทักษะ ความถนัด ความชำนาญพร้อมจะขับเคลื่อนและยกระดับการพัฒนาประเทศสู่การเป็นประเทศพัฒนาในระดับที่สูงขึ้น

เพื่อเป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคโลกาภิวัตน์และการแข่งขันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีและการสื่อสาร ที่นับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ดังผลการวิจัยที่ได้ทั้ง 7 องค์ประกอบ ซึ่งอาจมีความแตกต่างกันในเรื่องของลำดับความสำคัญขององค์ประกอบตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง โดยอาจมาจากความแตกต่างของบริบทในเรื่องทรัพยากร ความต้องการในการพัฒนา และการให้ความสำคัญของรูปแบบในกระบวนการบริหาร แต่โดยภาพรวมก็ยังมีความคิดเห็นที่ตรงกันใน 7 องค์ประกอบข้างต้น โดยมีความสอดคล้องกับ Shannon & Bylsma (2007: 322) ในด้านเป้าหมายร่วมที่ชัดเจน (a clear & share focus) มีมาตรฐาน และความคาดหวังต่อนักเรียนทุกคนสูง (high standard & expectation for all students) ความเป็นผู้นำโรงเรียนที่มีประสิทธิผล (Effective school leadership) มีความร่วมมือและการสื่อสารในระดับสูง (high levels of collaboration & communication) จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ (a supportive learning environment) และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนอยู่ในระดับสูง (high levels of family & community involvement) และยังคงสอดคล้องกับการศึกษาของ Brown (1998: 321) ในด้านภาวะผู้นำของโรงเรียน บรรยากาศโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนและการมีส่วนร่วมของชุมชน และยังคงสอดคล้องกับการศึกษาของ Buytendijk (2006: 295) ในด้านมีการตั้งเป้าหมายที่ท้าทายและแสวงหาแนวทางในการบรรลุเป้าหมายนั้น (setting ambitious targets and achieving them) อีกทั้งยังสอดคล้องกับสมยงค์ แก้วสุพรรณ (2552: 25-31) เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ในด้าน ผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้ปกครอง และชุมชน นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับการศึกษาของอัจนรา คหินทพงศ์ (255: 218-220) ในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทั้ง 7 องค์กรประกอบมีความเหมาะสมตามคุณลักษณะของแต่ละองค์ประกอบที่อธิบายได้ตามเหตุผลข้างต้น

2. รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จากการค้นพบรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 7 องค์ประกอบคือ 1) ผู้บริหาร 2) ครู 3) นักเรียน 4) แหล่งเรียนรู้ 5) การบริหารจัดการ 6) เครือข่ายร่วมพัฒนา และ 7) การพัฒนาระบบสารสนเทศ ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ว่า

1) ผู้บริหาร เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากคุณภาพของสถานศึกษาเป็นประเด็นปัญหาหนึ่งที่สังคมไทยกำลังให้ความสำคัญ กระทรวงศึกษาธิการกำลังพยายามที่จะปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษาด้วยการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพโรงเรียน และเพื่อหาแนวทางหรือวิธีการแก้ไขวิกฤตในเรื่องคุณภาพการศึกษาโดยรวม ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสถานศึกษาก็คือผู้บริหารนั่นเอง ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ มีความรู้ความสามารถในงานวิชาการและการบริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้อง

กับแนวคิดของ Grady (1992: 17-24) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำต้องมีความคิดริเริ่มในด้านภาวะผู้นำต้องมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ชอบทำสิ่งใหม่ๆ เป็นผู้รักการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการจูงใจ กระตุ้นให้ผู้อื่นมีการเปลี่ยนแปลงได้ต้องมีการเรียนรู้การเป็นผู้นำในการตัดสินใจ การปกครองโดยผู้อื่นมีส่วนร่วม สร้างเครือข่าย และการจัดรูปองค์กร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Davis (2010: 121-126) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของครูใหญ่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิผล ในด้านของพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของครูใหญ่มีความสัมพันธ์สูงกับประสิทธิผลของโรงเรียน และยังสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ Kinkade (1996: 442) พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นการบริหารที่รูปแบบหนึ่งแต่มีผลต่อภาวะผู้นำของโรงเรียน วัฒนธรรมของโรงเรียนมีอิทธิพลสูงต่อความสำเร็จของโรงเรียน ความสอดคล้องกันระหว่างโครงสร้างที่เป็นทางการ ภาวะผู้นำและองค์ประกอบอื่นๆ ของการปรับโครงสร้างมีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของโรงเรียนสูง ความสำเร็จของการปฏิรูปเป็นผลลัพธ์ของการมีปฏิสัมพันธ์อย่างเป็นพลวัตระหว่างโครงสร้างที่เป็นทางการ ภาวะผู้นำและวัฒนธรรม สิ่งที่ต้องคำนึงมากที่สุดในการใช้การบริหารรูปแบบนี้คือต้องพยายามประสานและเชื่อมโยงภาวะผู้นำของโรงเรียนเข้ากับวัฒนธรรมของโรงเรียน อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Blasé (2000: 109) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผลเกี่ยวกับการส่งเสริมการสอนและการเรียนรู้ในโรงเรียนโดยใช้มิติการมองของครู ซึ่งพบว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล มีลักษณะพิเศษ 2 อย่างคือ การพูดคุยกับครูเพื่อส่งเสริมการมีปฏิริยาย้อนกลับและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

2) ครู เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันมีการกล่าวถึงกันมาก เรื่องคุณภาพนักเรียนซึ่งเป็นเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของครูแม้ว่าการพัฒนานักเรียนให้เกิดคุณภาพสูงสุดจะมีปัจจัยหลายประการ ทั้งความพร้อมของนักเรียน ความพร้อมของครู สภาพแวดล้อมรอบตัวสังคม และประเทศชาติ รวมถึงการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้นครูต้องมีทักษะในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอและใช้วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร อีกทั้งต้องรู้จักใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) ในการจัดการเรียนรู้ประกอบกับให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการสืบค้นข้อมูลจากสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของฟรีมเพรา วราพันธุ์พิพิธ (2556: 211-223) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า จุดเด่นที่สำคัญ คือ มีอำนาจตามกฎหมายในการจัดการศึกษาครอบคลุมทุกระดับการกำหนดภาระงานในสถานศึกษามีกฎหมายรองรับอย่างชัดเจนส่งเสริมให้บุคลากรเรียนต่อในระดับสูงขึ้น มีนโยบายการสร้างค่านิยมของบุคลากรในสถานศึกษา สนับสนุนให้มีระบบการเรียนการสอนแบบอิเล็กทรอนิกส์จุดเด่นที่สำคัญ คือ ขาดการนำนโยบายไปปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมขาดระบบการบริหารจัดการที่ดี การสรรหาบุคคลเข้าปฏิบัติงานยังไม่มีประสิทธิภาพ ขาดความชัดเจนในการกำหนดวัฒนธรรมองค์กร ความไม่พร้อมในการใช้เทคโนโลยีของครู โอกาสที่สำคัญ คือ มีกฎหมายการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา มีขอบเขตความรับผิดชอบต่อกลุ่มเป้าหมายชัดเจนมี

นโยบายการให้ทุนพัฒนาบุคลากรโดยทำ MOU กับมหาวิทยาลัยในการพัฒนาบุคลากรสถานศึกษาเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรม บริบทสถานศึกษาเป็นสังคมกึ่งเมืองและสังคมเมือง ภาวะคุกคามที่สำคัญคือ มีกฎ ระเบียบ หรือกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหาร บทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาไม่ชัดเจน ความไม่พร้อมของบุคลากรฝ่ายต่างๆ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทัศนคติแบบอนุรักษ์นิยมปฏิเสธหรือต่อต้านเทคโนโลยี มีข้อเสนอแนะแนวทางของนโยบายที่สำคัญ คือ ควรส่งเสริมการจัดรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นแบบบูรณาการที่เน้นการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัดให้ความสำคัญกับการวางแผนพัฒนาสถานศึกษากระจายอำนาจการสรรหาบุคลากรเข้าปฏิบัติงานไปยังสถานศึกษา สร้างวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคโนโลยีมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และมีข้อเสนอแนะกลไกของนโยบายที่สำคัญ คือ สร้างความเข้มแข็งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดหลักสูตรการศึกษาในระบบให้มีโปรแกรมอย่างหลากหลายมีแผนพัฒนาศักยภาพและวิชาชีพของบุคลากรอย่างเป็นระบบ สร้างวัฒนธรรมท้องถิ่นให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดตั้งศูนย์พัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมสำหรับเป็นแหล่งเรียนรู้ อบรม และพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวโน้มหรือกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และควรจัดตั้งกรรมการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นภาระเฉพาะ และยังคงสอดคล้องกับบงลักษณะ เรือนทอง (2550: 162-174) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ในด้านเน้นการเรียนการสอน การสอนที่มีวัตถุประสงค์ มีความคาดหวังต่อนักเรียนสูง รูปแบบการบริหาร

โรงเรียนที่มีประสิทธิผล เป็นรูปแบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 8 องค์ประกอบ ซึ่งมีความเหมาะสมถูกต้อง เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัยเช่นเดียวกัน และยังสอดคล้องกับทฤษฎีของ เจริญค้ำ (2552: 293-295) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

3) นักเรียน เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนเพื่อความเป็นเลิศทางความรู้ความสามารถและตอบสนองความถนัดความสนใจของผู้เรียนแล้ว โรงเรียนจำเป็นต้องเสริมสร้างสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เพื่อให้ได้ใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ในการพัฒนาตนเอง มีทักษะการดำรงชีวิตและเป็นสมาชิกที่มีคุณค่าและรับผิดชอบต่อสังคม การเสริมสร้างสมรรถนะที่จำเป็นในการเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้เป็นเยาวชนที่พร้อมเป็นพลโลกในอนาคต มีประเด็นที่สำคัญ คือ นักเรียนเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถรอบด้านหรือมีความสามารถพิเศษ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวมผ่านการประเมินในระดับชาติ อีกทั้งสามารถใช้ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่นๆ ในการสื่อสารได้ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถนำความรู้และเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการให้สำเร็จอย่างเหมาะสม มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาไทยและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีทั้งของไทยและนาๆ ชาติ ซึ่งสอดคล้อง

กับทฤษฎี เจริญค้ำ (2552: 293-295) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านปัจจัยนักเรียน และยังสอดคล้องกับ สมัยงค์ แก้วสุพรรณ (2552: 25-31) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ในด้านนักเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับวิภาวดี ชีวะผลาบุรณ์ (2553: 100-141) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาเขตกรุงเทพมหานครในระดับผู้เรียน พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการด้านผู้เรียนได้รับอิทธิพลจากแรงจูงใจในการเรียน (.50) ทักษะติดต่อโรงเรียน (.17) ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (.33) ความภาคภูมิใจในตนเอง (.12) และพฤติกรรมการเรียน (-.13) ซึ่งตัวแปรทั้งหมดรวมกันอธิบายประสิทธิผลของการบริหารวิชาการระดับผู้เรียนได้ร้อยละ 83.00

4) แหล่งเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากสภาพสังคมปัจจุบันที่ผลักดันให้สถานศึกษาต้องพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาและต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ ปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการศึกษาของผู้เรียนและเพื่อจะให้เกิดภาพรวมของสถานศึกษาเพื่อผลสำเร็จในการพัฒนาให้เป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมมีอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพหรือประสบความสำเร็จได้ ต้องมีการปรับตัวหรือมีความคล่องตัว ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงภายในสถานศึกษาให้เร็วที่สุด ดังนั้นสถานศึกษาควรที่จะปรับปรุงและพัฒนาบริเวณอาคารสถานที่ รวมถึง

ห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้ สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย บรรยากาศอบอุ่นและส่งเสริมให้นักเรียนอยากมาเรียน รักโรงเรียน ห้องสมุดมีสภาพแวดล้อม บรรยากาศเอื้อต่อการใช้บริการ มีปริมาณหนังสือ สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพียงพอเหมาะสมและมี กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน การเรียนรู้และการค้นคว้าอย่างหลากหลาย มีห้องเรียน อิเล็กทรอนิกส์มีลัดมีเดีย ห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการและอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย เน้นความเป็นเลิศของนักเรียนตามกลุ่มสาระอย่างเพียงพอและสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้และสืบค้นข้อมูลอย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับ นงลักษณ์ เรือนทอง (2550: 162-174) ในด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และยังสอดคล้องกับนิภา อุตรา (2553: 123-143) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ โสภา วงษ์นาคเพ็ชร (2553: 131-132) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

5) การบริหารจัดการ เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพของสถานศึกษาโดยมีเป้าหมายสำคัญในการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพได้มาตรฐานทางการศึกษาของชาติและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับและศรัทธาของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน โดยมีผลมาจากแนวทางการบริหารการจัดการสถานศึกษาสู่คุณภาพ ดังนั้นสถานศึกษาควรจะต้องดำเนินการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ประสานความช่วยเหลือและหรือได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากบุคลากร สถาบันหน่วยงานด้านการศึกษา สามารถแสวงหา ระดม

ทรัพยากรด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความเป็นเลิศในการจัดการศึกษา โดยสามารถบริหารจัดการได้อย่างคล่องตัวตามสภาพ และนำวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศมาใช้ในการบริหารจัดการครอบคลุมภารกิจทุกด้านของสถานศึกษา

ซึ่งสอดคล้องกับชัตติยา ด้วงสำราญ (2552: 248-251) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในด้าน องค์ประกอบของรูปแบบ การบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) วางแผนกลยุทธ์ 2) ประเมินกลยุทธ์ของโรงเรียน 3) กำหนดทิศทางของโรงเรียน 4) กำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน 5) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ของโรงเรียน และ 6) ประเมินกลยุทธ์ของโรงเรียน และสอดคล้องกับชัยพร สกุลพนารักษ์ (2552: 171-175) ในด้าน 1. องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนสองภาษาสำหรับประเทศไทย ประกอบด้วย องค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การประเมินผล 2) การบริหารจัดการนักเรียน 3) การบริหารบุคคล 4) การบริหารวิชาการ 5) การบริหารแบบมีส่วนร่วม 6) การประกันคุณภาพการศึกษา และ 7) การบริหารงานทั่วไปแล้วยังสอดคล้องกับสอดคล้องกับ Kinkade (1996: 442) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโครงสร้างภาวะผู้นำ และวัฒนธรรมในโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการบริหารที่ดีรูปแบบหนึ่ง แต่มีผลต่อภาวะผู้นำของโรงเรียน วัฒนธรรมของโรงเรียนมีอิทธิพลสูงต่อความสำเร็จของโรงเรียน ความสอดคล้องกันระหว่างโครงสร้างที่เป็นทางการ ภาวะผู้นำและองค์ประกอบอื่น ๆ ของการปรับโครงสร้างมีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของโรงเรียนสูง ความสำเร็จของการปฏิรูปเป็นผลลัพธ์ของการมีปฏิสัมพันธ์อย่างเป็นพลวัตระหว่าง

โครงสร้างที่เป็นทางการภาวะผู้นำและวัฒนธรรม สิ่งที่ต้องคำนึงมากที่สุดในการใช้การบริหาร รูปแบบนี้คือต้องพยายามประสานและเชื่อมโยง ภาวะผู้นำของโรงเรียนเข้ากับวัฒนธรรมของ โรงเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Buytendijk (2006: 295) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์กร สมรรถนะสูง (high performance organization) ในด้านมีการตั้งเป้าหมายที่ท้าทายและแสวงหา แนวทางในการบรรลุเป้าหมายนั้น (setting ambitious targets and achieving them) การมุ่ง เน้นยุทธศาสตร์และทำให้ทั่วทั้งองค์กรดำเนินงาน ไปในทิศทางเดียวกัน (strategic focus and alignment) การแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่สิ่งที่ สามารถเข้าใจและปฏิบัติได้ (translating strategy into operational terms) เป็นองค์กรที่มีความยืดหยุ่น (business agility) เป็นองค์กรที่สามารถเข้าใจ และเข้าถึงตลาดก่อนองค์กรอื่น สามารถรักษาพนักงานที่มีความสามารถสูง และสามารถรับมือกับแรงกดดันต่างๆ ได้จากภายใน และภายนอกองค์กรได้ดี

6) เครือข่ายร่วมพัฒนา เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการ สร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาเพื่อพัฒนาในการระดม สรรพกำลังเพื่อสร้างความร่วมมือกับองค์กรและ เครือข่าย ให้ร่วมกันขับเคลื่อนมุ่งไปสู่ความสำเร็จ ในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ดังนั้น สถานศึกษาจำเป็นต้องมีเครือข่าย สนับสนุนจาก สมาคม ชมรม สถาบันอุดมศึกษา และองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน มีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับเดียวกันเป็น เครือข่ายร่วมพัฒนาทุกๆ ระดับ สถานศึกษาเป็น แหล่งวิทยากรในการให้ความรู้และบริการชุมชน และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนใน

การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยพร สกุลพนารักษ์ (2552: 171-175) ซึ่งได้ ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารโรงเรียน สองภาษาสำหรับประเทศไทย การบริหารแบบมี ส่วนร่วม และยังสอดคล้องกับทรงพล เจริญคำ (2552: 293-295) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบ ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ครูและบุคลากร ทางการศึกษา แล้วยังสอดคล้องกับสมยงค์ แก้วสุพรรณ (2552: 25-31) ในด้านคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับโสภา วงษ์นาคเพ็ชร (2553: 131-132) ในการส่งเสริมความรู้ทาง วิชาการแก่ชุมชน การส่งเสริมและสนับสนุนงาน วิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นๆ ที่จัดการศึกษาและการประสาน ความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่นๆ แล้วยังสอดคล้องกับ Grady (1992: 17-24) ในการปกครองโดยผู้อื่นมีส่วนร่วม สร้างเครือข่ายและการจัดรูปองค์กร อีกทั้งยัง สอดคล้องกับ Brown (1998: 321) ในการมี ส่วนร่วมของชุมชนแล้วยังสอดคล้องกับ Shannon & Bylsma (2007: 322) ในด้านการมีส่วนร่วม และการสื่อสารในระดับสูง (high levels of collaboration & communication) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนอยู่ในระดับสูง (high levels of family & community involvement)

7) การพัฒนาระบบสารสนเทศ เป็นองค์ ประกอบที่มีความสำคัญต่อรูปแบบการบริหาร สถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้งนี้ เนื่องจากในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าข้อมูล สารสนเทศเป็นทรัพยากรที่จำเป็นอย่างยิ่งผู้ใดได้ ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง รวดเร็วกว่าจะเป็นผู้ได้ เปรียบเพราะสามารถใช้สารสนเทศเหล่านั้นในการ

ตัดสินใจเรื่องต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ดังนั้น ข้อมูลสารสนเทศจึงมีความสำคัญต่อการตัดสินใจดำเนินการต่างๆ โดยเฉพาะการวางแผนการศึกษาและการกำหนดนโยบายต้องมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพ มีความละเอียด ครบถ้วน ถูกต้อง ตรงตามความต้องการ และทันสมัยจึงช่วยให้การวางแผนการบริหารจัดการและการตัดสินใจดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพในทางตรงกันข้าม หากหน่วยงานใดไม่ได้มีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการปฏิบัติงานก็ย่อมเสี่ยงต่อความผิดพลาดสูงและผลการดำเนินงานก็จะไม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจำเป็นต้องมีการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศพื้นฐานที่ครอบคลุมและสมบูรณ์ จัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ทันสมัยทันต่อการใช้งาน นำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับกิจกรรมในสถานศึกษาและผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของโสภางษ์นาคเพ็ชร (2553: 131-132) ในด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และยังสอดคล้องกับปรัชชาติ ชมชื่น การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเป็นรูปแบบที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง

3. นำเสนอรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น

สอดคล้องกันว่ารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีความเหมาะสม เป็นไปได้ ถูกต้องและสามารถนำไปใช้ประโยชน์สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังนี้

ด้านนโยบาย หน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษาโดยตรง ควรนำรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปศึกษารายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ และพิจารณาประกอบกับการตัดสินใจเลือกรูปแบบในการบริหารงานเพื่อให้สถานศึกษาสามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษาได้จริง โดยเน้นแนวคิดเรื่องการบริหารสู่ความเป็นเลิศและให้การสนับสนุนปัจจัยทรัพยากรทางการบริหารจัดการที่เหมาะสมและเพียงพอ สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยเหนือ

ด้านการนำไปปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ “รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา” นี้ไปประยุกต์ใช้ในพัฒนาการบริหารงานของสถานศึกษาให้เป็นเลิศมากขึ้น โดยพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของแต่ละองค์ประกอบให้เหมาะสมกับบริบทและสภาพจริงของโรงเรียนเพื่อผลักดันให้สถานศึกษาเป็นเลิศในทุกๆ ด้าน พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจแก่

ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย อีกทั้งมีการติดตามประเมินผลในการนำไปใช้เป็นระยะ ๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้เป็นเลิศตามที่กำหนด

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยในการนำรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาไปทดลองใช้ในการบริหารงานของสถานศึกษา

เพื่อสรุปภาพรวมของรูปแบบและความถูกต้องเหมาะสมของแต่ละองค์ประกอบ

2. ควรศึกษาวิจัยในแต่ละองค์ประกอบ ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

3. ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ได้ในภาพรวมหรือแต่ละองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ชัยพร สกุลพนาธิกร. (2552). *รูปแบบการบริหารโรงเรียนสองภาษา สำหรับประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดำรงค์ รอดสิน. (2553). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ*. วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ทรงพล เจริญคำ. (2552). *รูปแบบความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นารอน ทับสกุล. (2554). *การนำเสนอรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครราชสีมา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- นงลักษณ์ เรือนทอง. (2550). *รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรีชาติ ชมชื่น. (2555). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- พริ้มเพรา วราพันธุ์พิพิธ. (2556). *ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภากรวี ศุภโรจน์. (2556). *รูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาเอกชนสู่ความเป็นเลิศ*. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 15 ฉบับที่ 4 ตุลาคม – ธันวาคม 2556. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- โรงเรียนโนนศิลาพิทยาคม. (2557). รายงานสรุปผลการปฏิบัติงาน รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ประเภท สถานศึกษายอดเยี่ยมมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ด้านบริหารจัดการ. กอปลินธุ์: ฝ่ายบริหารวิชาการโรงเรียนโนนศิลาพิทยาคม.
- โรงเรียนบรบือ. (2557). การพัฒนาโรงเรียนในฝันสู่มาตรฐานสากล ด้วย TQA . มหาสารคาม: ฝ่ายบริหารวิชาการโรงเรียนบรบือ.
- โรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม. (2556). รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศ PER-SI-HOW. สกลนคร: ฝ่ายบริหารวิชาการโรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม.
- โรงเรียนพระซองสามัคคีวิทยา. (2556). รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศ PASONG MODEL. นครพนม: ฝ่ายบริหารวิชาการโรงเรียนพระซองสามัคคีวิทยา.
- วิภาวดี ชีวะผลาญรณ์. (2553). รูปแบบการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2545). กรณีศึกษา Best practices การจัดการกระบวนการ. กรุงเทพฯ: เรดเฟอร์นารีเอชั่น.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2551). เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ เพื่อองค์กรที่เป็นเลิศ (TQA). กรุงเทพฯ: อีโนกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553 ก). คู่มือการบริหารจัดการระบบคุณภาพ. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553 ข). โครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). รางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ปีการศึกษา 2556 ระดับชาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2556). นโยบายการศึกษา. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2555) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2549): ฉบับสรุป. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภา วงษ์นาคเพ็ชร. (2553). การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2555). ระเบียบวิธีวิจัย. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สมยงค์ แก้วสุพรรณ. (2552). *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา*. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ; ว.มร. ปีที่ 3 ฉบับที่ 3: กันยายน - ธันวาคม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อัจฉรา คหิณฑวงศ์. (2555). *การนำเสนอรูปแบบการบริหารสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ป.ด. อยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- Blasé, J. (2000). *Handbook of Instructional Leadership*. Thousand Oaks, California: Corwin Press.
- Buytendijk, F. (2006). *The five key to building a high-performance organization*. Business Performance Management.
- Davis, K. and Newstrom, J.W. (1989). *Human Behavior at Work Organizational Behavior*. New York: McGraw-Hill Book.
- Shannon, G.S. & Bylsma, P. (2007). *The Nine Characteristics of High-Performing Schools: A research-based resource for schools and districts to assist with improving student learning*. Olympia, WA: OSPI.
- Smith. (1991). *Management System: Analysis and Application*. Tokyo: CBS College Publishing.

Retracted

The Development of a Teaching Manual on Environmental Photography for Undergraduate Students in Environmental Education, Faculty of Environment and Resource Studies, Maharakham University

Paiboon Limmanee¹, Prayoon Wongchantra², Thitisak Wejchakama³

Abstract

The “Environmental Photography” course placed an emphasis on applying photography knowledge into increasing public awareness and resources preservation campaigns. The purposes of this study were 1) to develop a manual for the environmental photography course and to find out its efficacy index and effectiveness index, 2) to enhance knowledge, skills, and attitudes toward environmental photography of the undergraduates majoring in environmental education, and 3) to compare pretest and posttest scores on students’ knowledge, skills and attitudes toward the environment. Sixty-three students majoring in environmental education who were enrolled in the environmental photography course were selected. The instruments used to collect data included 1) a manual on environmental photography for undergraduate students and its accompanying lesson plans, 2) a comprehension test on environmental photography, 3) an evaluation form on environmental photography skills, and 4) an assessment form on attitudes toward the environment. The statistic used for testing the hypotheses was paired t-test. The results revealed that the environmental photography manual for the undergraduates had efficacy index of 84.80/83.20 based on the standardized 85/85 criterion, and effectiveness index (E.I.) of 0.4042. The students gained better knowledge and skills in environmental photography, and they also had positive attitudes toward the environment after learning when compared to those before taking the course. The manual for the environmental photography course for the undergraduates in environmental education at Maharakham University Proued to be effective and appropriate for use. It significantly enhanced students’ environmental knowledge, skills and attitudes, and consequently improved their environmental behaviors and environmental responsibilities.

Keywords: Development, Teaching manual, Photography for environmental education

¹ Ph.D candidate in Environmental Education, Faculty of Environment and Resource Studies, Maharakham University.

² Faculty of Environment and Resource Studies, Maharakham University.

³ Faculty of Cultural Science, Maharakham University.

Introduction

Environmental problems are underlying causes of natural crises and natural disasters constantly faced by humans in today age, and they are becoming more and more intense. Understanding about the environment and natural resources law enables people to know clearly what their roles and duties are so that they can live their normal lives no matter what crisis is happening. Thiangkamol (2011: 3 as cited from Turner, R.k.(ed). 1963: 3-36) stated that human demand for natural resources has been increasing over years ; therefore, sustainable resources are virtually impossible. According to Wongchatra (2012: 131), among major causes of environmental pollutions are people's lack of knowledge and ignorance of rules and laws. For sustainability, environmental education is extremely required to solve the existing problems by building awareness on the consumption and conservation of natural resources. Environment directly affects the quality of people's lives, and at the same time human behaviors can potentially affect environmental changes. Singsewo (2011: 28-29) mentioned that environmental problems is the effect of imbalance. Humans are the key factor in hindering sustainable development due to their careless use of natural resources, and low level of environmental ethics, knowledge and skills. Environmental education is considered as the best solution to sustainably solve these

problems.

Management of environmental quality must be addressed instantly and in a sustainable way by means of the adoption of measures on environmental education for the local population. Veerawattananon (2012: 29) viewed that people are required to learn about environmental issues as this will make them realize the importance of the environment and know how to properly adapt to the surroundings. He also described that correct attitude and value usually lead to appropriate practice. Skills development, appropriate attitude, proper value, morality and ethics all tremendously contribute to a sustainable community. Environmental studies, therefore, is regarded as holistic education. Wongchatra (2012: 307) pointed out that environmental studies is a crucial measure to solve environmental problems for a sustainable future, through effective learning process aimed at increasing individuals' knowledge, awareness, attitudes, values, skills and participation in determining and solving environmental problems at all levels. Knowledge management and positive attitude towards the environment through effective learning process can be a good start to build environmental knowledge and awareness. Additionally, photos can also be used to communicate with people, making them understand present environmental phenomena and current conditions of the environment.

As stated above, the course “Environmental Photography” is viewed as a necessary course for the undergraduates in the Environmental Education program at the Faculty of Environment and Resource Studies, Mahasarakham University. So far, no teaching manual has been used in the class. Consequently, the researcher desired to develop an effective one for this course, hoping that it could enhance the students’ knowledge, skills and attitudes of which they can use as tools for the sustainable development of the environment. The students majoring in environmental education will have to present environmental photos to the target audience so as to improve their environmental attitudes and awareness. This can also encourage them to take part in environmental conservation for better conditions of their surroundings which can certainly affect the quality of their lives.

The purposes of the study

1. To develop a teaching manual for the “Environmental Photography” course, which is primarily designed to be used with the undergraduate students in the Environmental Education program at Mahasarakham University

2. To find out the efficiency of the teaching manual designed for the undergraduates majoring in environmental

education at Mahasarakham University, based on the standardized criteria of 85/85

3. To find out the effectiveness index of the learning management in the environmental photography course taught to the undergraduates in environmental education at the Faculty of Environment and Resource Studies, Mahasarakham University

4. To determine and compare the students’ knowledge, skills and attitudes toward environmental photography, before and after learning through the use of the manual

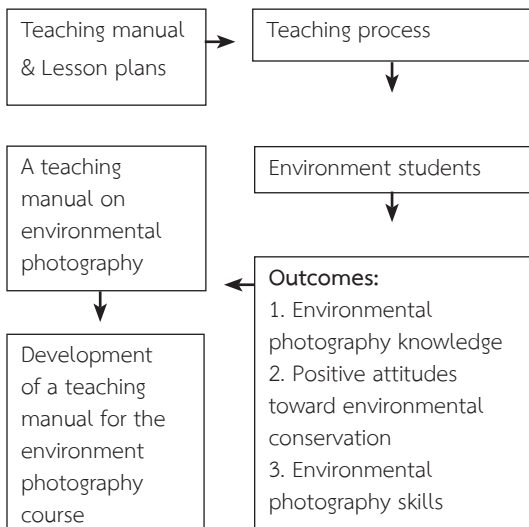
Research hypotheses

After having learned through the environmental photography manual, the undergraduate students in environmental education gained better knowledge, skills and attitudes toward the environment than before learning.

Significance of the study

This study was conducted so as to acquire an effective manual on environmental photography which will be useful for classroom instruction. Students learning from this manual will have strong knowledge, skills and attitudes towards environmental. This manual can be used as a guideline to develop a teaching manual for other subjects as well.

Study framework

Procedures

Population and Samples

1. The population of the study included 285 student undergraduates in the Environmental Education program at the Faculty of Environment and Resource Studies, Maharakham University during the first semester of academic year 2014

2. The samples of the study, selected through the purposive sampling technique, consisted of 63 undergraduate students majoring in environmental education at the Faculty of Environment and Resource Studies, Maharakham University, who enrolled in the Environmental Photography course during the first semester of academic year 2014.

Studied Variables

1. Independent variables

1.1 A teaching manual for the course 1707 331 Environmental Photography

1.2 Lesson Plan

2. Dependent variables

2.1 Knowledge about environmental photography

2.2 Skills in environmental photography

2.3 Attitudes toward environmental conservation

Research tools

Five research tools were employed in this study including:

1. A teaching manual for the environmental photography course which is composed of six chapters—a questionnaire presented in a five-point scale with open-ended questions at its end was employed to evaluate the manual.

2. Six lesson plans for the environment photography course, covering 32 hours—appropriateness of each of these lesson plans was determined through a questionnaire (five-point scale) including some open-ended questions at the end.

3. A comprehension test regarding environmental photography knowledge which includes 40 items, each with 4 choices for the answer

4. A test regarding environmental photography skills which comprises 40 items

5. An attitude test regarding environmental conservation consisting of

20 items, each of which is presented in a five-point scale question

Experiment process and research design

1. Preparation before the experiment i.e., designing a teaching manual, constructing lesson plans, constructing pretest

2. Teaching in accordance with what had been described in the lesson plans

3. Posttest - comprehension test, skills test, and attitude test were taken samples by the prelim group and experimental group.

Data manipulation and data analysis

1. The obtained scores were calculated for mean and standard deviation.

2. The obtained scores were calculated through T-test to determine statistical value for hypothesis testing purpose

Statistics used for analyzing data

1. Basic statistics

1.1 frequency and percentage

1.2 mean

1.3 standard deviation

2. Statistics used for determining the effectiveness of the research tools

2.1 IOC (Index of item objective congruence)

2.2 Difficulty index (for the comprehension test)

2.3 Item-total correlation (for the questionnaire)

2.4 Kuder-Richardson Formula 20: KR-20 (for the comprehension test)

2.5 Cronbach's coefficient alpha

3. Statistics used for testing the hypotheses included pair T-test in comparisons of environmental photography knowledge, environmental photography skills, and attitudes toward environmental conservation, before and after the intervention.

Results

The analysis of the data was divided into four parts as following:

Part 1 focused on the outcomes of the development of a teaching manual for the environmental photography course. This manual consisted of six chapters including Camera, Equipment and Photography Techniques, Nature Photography, Eco-cultural Photography, Pollution and Environment Conservation Photography, Photography for Media Production and Training, and Other Styles of Photography. The lesson plans for the environmental photography course comprised six chapters which lasted for 32 hours. It was found that the appropriateness of the manual together with its accompanying lesson plans came up with the mean value which made 4.35 and IOC which made 0.92.

Part 2 dealt with an analysis of the effectiveness of the teaching manual by means of E1/E2 a comprehension test on environmental photography. The manual obtained the effectiveness of 84.80/83.20 which was higher than the desired 85/85 criteria.

Part 3 was an analysis of the effectiveness index (E.I) of the teaching manual. It was found that the effectiveness index was 0.4042.

Part 4 looked into comparisons of knowledge, skills and attitudes toward environmental photography of the undergraduates in environment education before and after the intervention. The results showed that the students' knowledge about environmental photography before and after learning was not found different, at the .05 level. The average score for environmental photography skills of the students (n=63) before the intervention was 4.08 as could be rated at the high level, and the average score after the intervention increased to 4.42 which was still considered at the high level. Moreover, the average score for student's attitudes after learning was higher than before learning.

Summary of the study results

The development of a teaching manual on environmental photography for the undergraduate students at Maharakham University can be concluded as follows:

1. The teaching manual on environmental photography for its accompanying lesson plans were both considered as highly appropriate. Thus, instructors are encouraged to complement them in their class so as to help them teach more effectively.

2. The effectiveness of the teaching manual on environmental corresponded with the 85/85 criterion.

3. The effectiveness index of the teaching manual on environmental photography was 0.4042.

4. The average score for environmental photography knowledge after learning was higher than before. After learning, the average score for their skills in environmental photography significantly increased and their attitudes toward environmental photography improved as well. (Table 1-3)

Table 1 The result of environmental Photography Knowledge

Variable	Before Study		After Study		t	p-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
Knowledge (40)	28.73	2.80	33.28	2.73	-14.244	.000*

* (p<.05)

Table 2 The result of environmental Photography Skills

Variable	Before Study		After Study		t	p-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
Skills (40)	28.55	4.08	32.93	3.85	-7.450	.000*

* (p<.05)

Table 3 The result of environmental Photography Attitudes

Variable	Before Study		After Study		t	p-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
Attitudes (5)	4.08	0.44	4.42	0.38	-10.131	.000*

* (p<.05)

Discussion

The present study titled “The Development of a Teaching Manual on Environmental Photography for Undergraduate Students in Environmental Education at the Faculty of Environment and Resource Studies, Mahasarakham University” can be discussed as follows:

1. The development of a teaching manual on environmental photography for the undergraduate students in environmental education at Mahasarakham University included two main tools namely a teaching manual on environmental photography and the lesson plans. Both of them were carefully constructed. The learning content was arranged from easy to difficult with a number of quality images. Exercises

were provided for the students to practice at the end of each chapter. The topics learned were designed under the experts’ supervision. The manual had been determined for IOC before it was tried out with students apart from the sample group. Once undergone revision, the manual together with its accompanying lesson plans was taken to be used with the samples. They were checked for accuracy and appropriateness. All of these steps were supervised by the experts. This is consistent with Kulsuwan’s study. That is, Kulsuwan (2015: 109) developed a teaching manual on environmental economy and integrated lesson plans on environmental economics designed for the undergraduate students at Mahasarakham University. The findings showed that the manual was found to

be highly appropriate with mean 4.17, standard deviation 0.66, and IOC 0.91. The instructional tools she designed were considered to be effective. Additionally, Wongchantra (2008: abstract) conducted a study on the development of an environmental education teaching process by an ethics infusion method for undergraduate students. He discovered that the sample group had better environmental knowledge and environmental ethics than the controlled group.

2. The teaching manual on environmental photography for the undergraduate students in environmental education at the Faculty of Environment and Resource Studies, Mahasarakham University had effectiveness which corresponded to the standardized criteria of 80/80. That is to say, it obtained the effectiveness index of 84.80/83.20 indicating that the average scores for the formative test were 84.80 and 83.20 for the summative test after the completion of the course. These figures were higher than the standardized criteria of 85/85. The manual was initiated at the meetings and seminars attended by the experts. Arrangement of the learning topics was revised and verified by these experts. These processes directly affected student achievement as of proposed by Srisa-ard (2003: 153-156). He mentioned that instructional materials or instructional approaches had to be tried out to determine

their effectiveness and accuracy before using. Composed of a wide range of teaching techniques, the created manual allowed the students to learn and practice by themselves under the teacher's attention. The study results were also consistent with the work by Borwornchai-a-nun (2012: 79-80). In her study, Borwornchai-a-nun had developed a local curriculum under the topic "How to do *Lot Chong*" for Mathayomsuksa 6 students involved in the Department of Career and Technology. It was found that the created curriculum obtained effectiveness of 82.23/83.84, which was regarded as higher than the specified criteria. Its effectiveness index was .7488 indicating that student achievement increased to 74.88% after learning.

3. The effectiveness index of learning through the teaching manual on environmental photography for the undergraduate students at Mahasarakham University was 0.4042. This indicated that student learning progress could be calculated as 40.42% suggesting that the student had learned something from the manual under the teacher's charge. The manual allowed the students to search for information and practice by themselves. So, their learning and performance got better. These findings were consistent with a research study by Chatphahol (2009: 131-134). She compared learning achievement, reasoning ability, and emotional intelligence of Mathayomsuksa 1 students who learned

through classroom instruction based on the theory of multiple intelligences plus TAI techniques and of those who were studying in a regular class, under the topic “Logarithm”. It was found that the effectiveness index of the lesson plans was 0.5806 and 0.5280. That is, student learning progress was 58.06% and 52.80%, respectively. However, there was no difference in their learning achievement. The students learning through classroom instruction based on the theory of multiple intelligences plus the TAI techniques had mathematical reasoning ability more than those in a normal class, at the level of .05. In addition, Tanamat (2013: 128) examined the learning achievement in “Duties of the Thais” as well as critical thinking, and self-confidence of Mathayomsuksa 1 students who were learning through classroom instruction based on the theory of multiple intelligences and of those treated with cooperative learning. The results showed that classroom instruction implementing the theory of multiple intelligences, and classroom instruction based on cooperative learning under the topic “Duties of the Thais” for Mathayomsuksa 1 students involved in the Department of Social Study, Religion and Culture, obtained the effectiveness index of 0.5908 and 0.6300. This indicated that student learning progress could be calculated as 59.08% and 63.00%, respectively. However, there was no difference in the learning achievements of the students taught in the class based on

the theory of multiple intelligences and those of the students in the class based on cooperative learning.

4. Results on comparisons of knowledge, skills, and attitudes toward environmental photography of the undergraduates majoring in environmental education at the Faculty of Environment and Resource Studies, Mahasarakham University before and after learning can be discussed as follows. Knowledge: Before learning the students’ knowledge was considered to be at a high level (Mean = 3.59). Their knowledge was still at a high level after learning through the manual (Mean = 4.16). Nevertheless, this indicated that the students’ knowledge significantly increased after the intervention. The manual allowed the students to seek for information and practice by themselves. The learning content was clear for them, and the students were provided with a variety of leaning styles. These findings were consistent with a study by Menasawet (2009: 43-44). She mentioned that knowledge is necessary for organizing the activities as activities are considered as the underlying process of behavioral change, ether from bad to good and vise versa. Behaviors are influenced by experience and prior knowledge. According to Bloom (1986: 18), “knowledge” refers to data, fact or detail that is conveyed to a person, and it can be regarded as cumulative experience. Knowledge is accumulated and then expressed through memory, seeing and hearing. Boonnaen

(2015: 85-87) conducted a research study on the development of a teaching manual on environmental biology practice for the undergraduate students at Maharakham University. The findings revealed that the students' knowledge after learning was higher than before learning, at the 0.05 level. Thus, it could be said that this teaching manual significantly increased the students' knowledge when compared with their knowledge before learning.

Skills: Before learning through the manual, the students' skills in environmental photography were rated at a high level with mean 3.56. After learning, the average scores increased from 3.56 to 4.11, indicating that the created manual helped in improving environmental photography skills of the students. The study results were consistent with a research study by Kulsuwan (2015: 114-115) in which she had developed a teaching manual on integrated environmental economics for the undergraduate students at Maharakham University. The findings revealed that the students' skills in environmental economy before learning were at the moderate level with mean 3.57, and later at the highest level after learning with mean 4.67. In short, the average scores after learning were higher than before learning, significantly at the level of .05.

Attitude: Before learning, the average score for students' attitudes toward environmental photography was 4.08, which

was considered to be at a high level. The average score for the students' attitudes toward environmental photography increased from 4.08 to 4.42 after learning. This indicated that the created manual had been proved to be effective as it included a variety of methods such as demonstration method, questioning method, case study as well as small group discussion. These techniques played a role in increasing experience, positive thinking, and awareness on environment and natural resources. These findings were consistent with a study by Hye-Eun Chu (2015: 171-174). Chu studied the students' attitudes toward the environment. He discovered that environmental knowledge had positive relationship with positive attitude toward the environment including skills and responsibility for the environment. On the other hand, poor skills had no effect on environmental behavior. Additionally, differences in gender, level of education of the parents, and information resources about environments all had certain impacts on environmental knowledge, attitudes, skills and behaviors. In conclusion, management of teaching and learning related to environment subjects can be done in a variety of ways. Environmental Photography is one of the subjects that will play a role in enhancing students' environmental knowledge and skills, and good attitudes toward the environment.

Suggestions

Suggestions for implementing the research findings

1. Various types of activities or teaching approaches can be merged with this manual to promote different learning environments.

2. The participants can apply knowledge they had gained from this study in their everyday lives. For instance, they can make money from shooting photos on various occasions such as wedding ceremony, ordination ceremony, or graduation ceremony.

3. Numerous kinds of instructional media should be used to improve the learning atmosphere and to grab the students' attention.

4. The teacher should be sensitive to individual differences. The teacher may

assign individual work or divide students into groups (either small or large) so that they would be required to work together. Also, the teacher must give students enough time to complete the task assigned, therefore students can apply knowledge to solve environment problem in their community as well.

Suggestions for future studies

1. The teaching manual on environmental photography designed for teaching the undergraduate students at Mahasarakham University, mainly provides basic knowledge about environmental photography. So, future studies may work on how to implement such knowledge in short film making or in any subjects of interest.

2. Future studies may look into different instructional approaches or more varieties of activities as these could better enhance the student's knowledge, skills and attitudes toward environmental photography.

References

- Bloom, S. Benjamin. (1986). *Taxonomy by Education Objective. Handbook I. Cognitive Domain*. New York: David Mackay.
- Boonnaen, Wichai. (2015). *Development of a teaching manual on biology and integrated environmental biology practice for the undergraduate students at the Faculty of Environment and Resource Studies, Mahasarakham University*. Ph.D. Mahasarakham University.
- Borwornchai-a-nun, Natcharee. (2012). *Development a local curriculum titled "How to do Lot Chong" by the Department of Career and Technology for Mathayomsuksa 6 students*. M.Ed. Mahasarakham University.

- Chatphahol, Udom. (2009). *The comparisons of learning achievement, reasoning abilities, and emotional quotient of Mathayomsuksa 1 students during classroom instruction based on the theory of multiple intelligences plus TAI techniques versus regular classroom instruction, under the topic "Logarithm"*. M.Ed. Maha Sarakham: Mahasarakham University.
- Hye-Eun Chu, Ah Leeb, Hee RyungKob, Dong Hee Shinb, Moon Nam Leeb, Bye Ong Mee Minb and Kyung HeeKangb (2007). *Korean Year 3 Children's Environmental Literacy: A prerequisite for a Korean environmental education curriculum*. International Journal of Science Education Vol.29, No. 6, 1 May 2007, pp. 731-734
- In-torn, S. (2002). *Knowledge, Attitudes and Action Taking of the Administrators, Teachers and Parents at Suphanburi Primary Educational Service Office in Building the Education Revolution – Primary Schools*. M.Ed. Bangkok: Srinakarinwirot University.
- Kulsuwan, Patticha. (2015). *The Development of Handbook with Integrated to Learning and Teaching Environmental Economics for Undergraduate Students Mahasarakham University*. Ph.D. Maha Sarakham: Mahasarakham University.
- Menasawet, Sermsriri. (2009). *Educational Psychology*. Chiang Rai: Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University.
- Narapak, T. (2005). *Attitude of Mathayomsuksa 1-3 Students from Schools under Jaturamitr Group Toward Physical Education*. M.Ed. Bangkok: Kasetsart University.
- Sawaengsuk, Kanyarat. (2004). *The Development of Thinking Skills for Mathayomsuksa IV Students at Bankhrathom School, Chomphra District, Surin Province*. M.Ed. Khon Kaen: Khon Kaen University.
- Singseewo, Adisak. (2011). *Introduction to Environment Studies*. Maha Sarakham: Mahasarakham University Press.
- Srisa-ard, Boonchom. (2003). *Curriculum Development*. Bangkok: Sureewiyasan.
- Tanamat, Aree. (2013). *Comparisons of learning achievement in 'Duties of the Thais', critical thinking, and self-confidence of Mathayomsuksa 1 students learning through the theory of multiple intelligences and of those studying through cooperative learning*. M.Ed. Mahasarakham University.
- Thiangkamol, K. Nongnapat. (2011). *Environment and Development*. Bangkok: Chilalongkorn University Press.

- Veerawattananon, Winai. (2012). *Environmental Studies in the Global Warming Age*. Pisanulok: Pitsanulok Dot Com.
- Wongchantra, Prayoon. (2008). *Development of an Environmental Education Teaching Process by an Ethics Infusion Method for Undergraduate Students*. Ph.D. MahaSarakhm: Mahasarakham University.
- Wongchantra, Prayoon. (2012). *Environmental Studies*. Maha Sarakhm: Mahasarakham University. Press.

Retracted